Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►B **DECYZJA nr 575/2007/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**

z dnia 23 maja 2007 r.

ustanawiająca Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów na lata 2008–2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”

(Dz.U. L 144 z 6.6.2007, s. 45)

zmieniona przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►M1	Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2013/UE z dnia 13 marca 2013 r.	L 82	1	22.3.2013

▼B

DECYZJA nr 575/2007/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 23 maja 2007 r.

ustanawiająca Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów na lata 2008–2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 63 ust. 2 lit. b) i art. 63 ust. 3 lit. b),

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ([1]),

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ([2]),

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ([3]),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Mając na uwadze stopniowe tworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską przewiduje zarówno przyjęcie środków zmierzających do zapewnienia swobodnego przepływu osób w powiązaniu ze środkami towarzyszącymi w dziedzinie kontroli granic zewnętrznych, azylu i imigracji, jak i przyjęcie środków związanych z azylem, imigracją i ochroną praw obywateli państw trzecich.

(2) Podczas posiedzenia w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. Rada Europejska potwierdziła swoje postanowienie o stworzeniu przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W tym celu wspólna polityka europejska w dziedzinie azylu i migracji powinna dążyć zarówno do uczciwego traktowania obywateli państw trzecich, jak i lepszego zarządzania przepływami migracyjnymi.

(3) Efektywna wspólnotowa polityka w zakresie powrotów imigrantów jest niezbędnym uzupełnieniem wiarygodnej, zgodnej z prawem polityki imigracyjnej i azylowej oraz ważnym elementem w walce przeciw nielegalnej imigracji. Państwa członkowskie przeznaczyły znaczne środki budżetowe na wdrażanie programów w zakresie powrotów imigrantów i operacji ich przymusowego wydalania. Wspólne działanie Unii Europejskiej w tej dziedzinie, wspierane odpowiednimi środkami finansowymi Wspólnoty, mogłoby stanowić pomoc dla państw członkowskich, podkreślić konieczność powrotu nielegalnie przebywających osób i przyczyniać się do wzmocnienia solidarności wśród państw członkowskich.

([1]) Dz.U. C 88 z 11.4.2006, str. 15.
([2]) Dz.U. C 115 z 16.5.2006, str. 47.
([3]) Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 7 maja 2007 r.

▼B

(4) Dnia 28 lutego 2002 r. Rada przyjęła całościowy plan walki z nielegalną imigracją i handlem ludźmi w Unii Europejskiej ([1]), w którym podkreśliła, że polityki w zakresie readmisji i powrotów imigrantów stanowią integralny i istotny składnik walki z nielegalną imigracją oraz wskazała dwa elementy, na których powinny opierać się wspólnotowe działania w zakresie polityki dotyczącej powrotów imigrantów, mianowicie wspólne zasady i wspólne środki w ramach usprawniania współpracy administracyjnej pomiędzy państwami członkowskimi.

(5) Program działań na rzecz powrotów imigrantów przyjęty przez Radę dnia 28 listopada 2002 r. na podstawie komunikatu Komisji z dnia 14 października 2002 r. w sprawie wspólnotowej polityki w zakresie powrotów nielegalnie przebywających osób obejmuje cały szereg działań odnoszących się do zarządzania powrotami imigrantów w państwach członkowskich i dotyczy zarówno przymusowych, jak i dobrowolnych powrotów obywateli państw trzecich, a także głównych etapów powrotów, w tym przygotowania i działań podejmowanych po takich powrotach.

(6) Rada Europejska na posiedzeniu w Salonikach w dniach 19 i 20 czerwca 2003 r. wezwała Komisję do przeanalizowania wszystkich aspektów związanych z odrębnym instrumentem wspólnotowym regulującym sprawy powrotów imigrantów, by w ten sposób wesprzeć w szczególności realizację priorytetów zawartych w programie działań na rzecz imigrantów.

(7) W konkluzjach w sprawie priorytetów dotyczących skutecznego opracowania wspólnej polityki readmisji z dnia 2 listopada 2004 r. Rada podkreśliła, że wspólnotowe umowy o readmisji wnoszą istotny wkład w skuteczne wspólne zarządzanie migracją i odgrywają znaczną rolę w walce z nielegalną imigracją. Są one także istotnym elementem w systemie dialogu i współpracy między Unią Europejską a krajami pochodzenia, krajami poprzedniego zamieszkania i krajami tranzytowymi nielegalnych imigrantów.

(8) Po przyjęciu w dniu 8 czerwca 2004 r. konkluzji, w których Rada wezwała władzę budżetową do umożliwienia podjęcia działań przygotowawczych oraz zwróciła się do Komisji o uwzględnienie jej poglądów w kwestii tworzenia zintegrowanych planów powrotów imigrantów w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, rozpoczęto działania przygotowawcze obejmujące lata 2005 i 2006.

(9) Rada Europejska podczas posiedzenia w Brukseli w dniach 4 i 5 listopada 2004 r., wezwała w „Programie Haskim" do rozpoczęcia fazy przygotowawczej tworzenia Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów (zwanego dalej „Funduszem") i ustanowienia samego Funduszu do 2007 r., z uwzględnieniem oceny fazy przygotowawczej.

(10) W listopadzie 2004 r. Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie Prezydencji dotyczące analizy zgłoszonych najlepszych praktyk w zakresie powrotów imigrantów do konkretnych państw. W sprawozdaniu wskazano na istnienie wystarczających możliwości zapewnienia bardziej praktycznej współpracy między państwami członkowskimi w dziedzinie powrotów imigrantów oraz na potrzebę podjęcia kroków w tym kierunku. Sprawozdanie wskazało możliwości przyjęcia bardziej zintegrowanego podejścia – zarówno na poziomie krajowym, jak i wspólnotowym – przy realizacji polityki w zakresie powrotów imigrantów czy też w ogólnych politykach. W sprawozdaniu określono również najlepsze praktyki stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do dobrowolnych lub przymusowych powrotów obywateli państw trzecich do krajów ich pochodzenia lub krajów

([1]) Dz.U. C 142 z 14.6.2002, str. 23.

▼B

tranzytowych, takie jak propagowanie programów wspomaganych dobrowolnych powrotów imigrantów na stałe, doradztwo w sprawie powrotów imigrantów oraz organizacja wspólnych operacji wydalania imigrantów, w tym lotów czarterowych.

(11) Konieczne jest wyposażenie Wspólnoty w instrument opracowany z myślą o wspieraniu i promowaniu wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie na rzecz poprawy wszystkich aspektów zarządzania powrotami imigrantów w oparciu o zasadę zintegrowanego zarządzania powrotami imigrantów, a także z uwzględnieniem wspierania sprawiedliwego i skutecznego wprowadzania w życie wspólnych norm dotyczących wydalania imigrantów, ustalonych w prawodawstwie wspólnotowym w zakresie powrotów imigrantów.

(12) W ramach niniejszej decyzji nie należy przewidywać środków finansowych na rok 2007 w celu umożliwienia uwzględnienia wyników działań przygotowawczych w zakresie powrotów imigrantów w 2005 i 2006 roku, które zostaną przedstawione w sprawozdaniu Komisji na temat oceny wspomnianych działań.

(13) Wspólne normy, o których mowa powyżej, zawarte są w szczególności w dyrektywie Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich ([1]) oraz w uzupełniającej ją decyzji Rady 2004/191/WE z dnia 23 lutego 2004 r. określającej kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy 2001/40/WE w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich ([2]) i decyzji Rady 2004/573/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wspólnych lotów w celu deportacji, z terytoriów dwóch lub większej liczby Państw Członkowskich, obywateli państw trzecich, którzy podlegają indywidualnym nakazom deportacji ([3]).

(14) Odnosi się to również do przyszłych instrumentów wspólnotowych, takich jak instrument określający wspólne normy i procedury stosowane przez państwa członkowskie przy wydalaniu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, który powinien zapewnić w całej Unii Europejskiej jednolite zasady stosowania takich procedur i który określiłby tym samym warunki stosowania przez państwa członkowskie środków w dziedzinie powrotów imigrantów oraz zakres, w jakim to czynią.

(15) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podczas realizacji działań w ramach Funduszu przestrzegane były zobowiązania wynikające z praw podstawowych, ustanowione w szczególności w Europejskiej Konwencji Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Europejska Konwencja Praw Człowieka"), Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z dnia 28 lipca 1951 r., uzupełnionej przez Protokół Nowojorski z dnia 31 stycznia 1967 r. oraz, w stosownych przypadkach, w innych stosownych międzynarodowych aktach prawnych, takich jak Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z 1989 roku.

(16) Wobec faktu, że wydalenia zbiorowe są zakazane na mocy Protokołu nr 4 do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wyłącznie osoby objęte indywidualnymi nakazami wydalenia powinny być wydalane w ramach wspólnych operacji wydalania imigrantów kwalifikujących się do finansowania na mocy niniejszej decyzji.

([1]) Dz.U. L 149 z 2.6.2001, str. 34.
([2]) Dz.U. L 60 z 27.2.2004, str. 55.
([3]) Dz.U. L 261 z 6.8.2004, str. 28.

▼B

(17) W świetle swojego zakresu i celu Fundusz nie powinien w żadnym przypadku wspierać działań odnoszących się do miejsc i ośrodków pobytowych w państwach trzecich.

(18) Jak stwierdzono w Programie działań na rzecz powrotów imigrantów, zatwierdzonym przez Radę w dniu 28 listopada 2002 r., i stale potwierdzano w instrumentach Unii Europejskiej w tym obszarze, w szczególności takich jak konkluzje Rady w sprawie dobrowolnych powrotów z dnia 2 listopada 2005 r., dobrowolne powroty sa istotnym elementem zrównoważonego, skutecznego i konsekwentnego podejścia do powrotów imigrantów.

(19) W działaniach kwalifikowalnych w zakresie zintegrowanego zarządzania powrotami imigrantów należy uwzględniać wyjątkową sytuację osób wymagających szczególnego traktowania.

(20) Aby podnieść skuteczność zarządzania powrotami imigrantów na poziomie krajowym, Fundusz powinien również obejmować działania związane z dobrowolnymi powrotami osób nieobjętych obowiązkiem opuszczenia danego terytorium, takich jak osoby ubiegające się o azyl, które nie otrzymały jeszcze decyzji odmownej lub osoby objęte jedną z form międzynarodowej ochrony w rozumieniu dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony ([1]) lub osób korzystających z tymczasowej ochrony w rozumieniu dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych norm przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami ([2]).

(21) Podstawowym celem niniejszej decyzji powinno być wspieranie zintegrowanego zarządzania powrotami na poziomie krajowym. Państwa członkowskie zachęca się do przeprowadzania operacji wydalania imigrantów na podstawie zintegrowanych planów działania w zakresie powrotów imigrantów, które zawierają analizę sytuacji w danym państwie członkowskim pod względem grupy docelowej, wyznaczają cele przewidywanych operacji oraz, we współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, takimi jak Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) i Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM), tworzą systemy umożliwiające skuteczny powrót imigrantów na stałe przy wykorzystaniu zróżnicowanych środków. W stosownych przypadkach, takie zintegrowane plany powinny podlegać regularnej ocenie i aktualizacji.

(22) Aby zachęcić osoby do dobrowolnych powrotów, w szczególności osoby nieobjęte obowiązkiem opuszczenia terytorium danego państwa, należy przewidzieć dla takich osób powracających bodźce motywacyjne, takie jak preferencyjne traktowanie poprzez zapewnianie zwiększonej pomocy w powrocie. Taki dobrowolny powrót leży zarówno w interesie wyjeżdżającego, pozwalając mu na godny wyjazd, jak i władz ze względu na oszczędność kosztów. Należy zachęcać państwa członkowskie, aby nadawały pierwszeństwo dobrowolnym powrotom imigrantów.

([1]) Dz.U. L 304 z 30.9.2004, str. 12.
([2]) Dz.U. L 212 z 7.8.2001, str. 12.

▼B

(23) Z politycznego punktu widzenia powroty dobrowolne i przymusowe są jednak zjawiskami powiązanymi i wzajemnie się wzmacniającymi, państwa członkowskie należy więc zachęcać do tego, by w swoich działaniach związanych z zarządzaniem powrotami imigrantów wzmacniały wzajemne uzupełnianie się tych form. Istnieje oczywista potrzeba przeprowadzania przymusowych powrotów w celu zabezpieczenia spójności polityki imigracyjnej i azylowej Unii Europejskiej oraz systemów imigracyjno-azylowych w państwach członkowskich. Tak więc istnienie możliwości przymusowych powrotów jest warunkiem niezbędnym dla zapewnienia niepodważalności tej polityki i egzekwowalności zasad państwa prawa, co stanowi z kolei istotny element tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Niniejsza decyzja powinna zatem wspierać działania państw członkowskich w celu ułatwienia przymusowego wydalania imigrantów.

(24) Co więcej, to właśnie w kwestii przymusowych powrotów państwa członkowskie napotykają często najpoważniejsze przeszkody. Jedną z istotnych przeszkód jest niepewność co do tożsamości danej osoby lub nieposiadanie przez nią niezbędnych dokumentów podróży. W celu pokonania takich problemów należy zachęcać państwa członkowskie do poprawy współpracy ze służbami konsularnymi państw trzecich oraz zwiększania wymiany informacji i wzajemnej współpracy operacyjnej w dziedzinie kontaktów z takimi służbami.

(25) Konieczne jest także, aby niniejsza decyzja wspierała te państwa członkowskie, jeśli te uznają one to za stosowne, w podejmowaniu w stosunku do osób powracających szczególnych środków w krajach powrotu, po pierwsze po to, aby zapewnić im skuteczny powrót na dobrych warunkach do miasta lub regionu ich pochodzenia, a po drugie, aby wzmocnić ich trwałą reintegrację w tamtejszej społeczności. Środki takie nie powinny polegać na pomocy jako takiej, udzielanej danemu państwu trzeciemu a powinny kwalifikować się do finansowania wyłącznie jeżeli oraz w takim zakresie, w jakim stanowią niezbędną kontynuację działań zapoczątkowanych i prowadzonych głównie na terytorium państwa członkowskiego w ramach zintegrowanego planu powrotów imigrantów.

(26) Ponadto środki te w połączeniu z działaniami wspieranymi w ramach wspólnotowych instrumentów pomocy zewnętrznej, w szczególności programu tematycznego w zakresie azylu i migracji, powinny tworzyć efekt synergii.

(27) Niniejsza decyzja ma stanowić część spójnych ram, obejmujących również decyzję nr 573/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. ustanawiającą Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców na lata 2008–2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” ([1]), decyzję nr 574/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. ustanawiającą Fundusz Granic Zewnętrznych na lata 2007–2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” ([2]) oraz decyzję Rady 2007/.../WE z dnia ... ustanawiającą Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich na lata 2007-2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” ([3]), których celem jest zapewnienie sprawiedliwego podziału odpowiedzialności między

([1]) Patrz: str. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego.
([2]) Patrz: str. 22 niniejszego Dziennika Urzędowego.
([3]) Dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym.

▼B

państwa członkowskie w odniesieniu do obciążenia finansowego wynikającego z wprowadzania zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej oraz wdrażania wspólnej polityki azylowej i imigracyjnej, prowadzonych zgodnie z tytułem IV części trzeciej Traktatu.

(28) Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej ustanowiona zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004 ([1]) (zwana dalej „Agencją"), za jedno ze swoich zadań przyjęła udzielanie niezbędnej pomocy w organizowaniu przez państwa członkowskie wspólnych operacji wydalania imigrantów oraz ustalanie najlepszych praktyk w zakresie uzyskiwania dokumentów podróży i wydalania obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium państw członkowskich. W związku z powyższym Agencja powinna zapewniać, aby warunki pozwalające na podjęcie w państwach członkowskich skutecznych i skoordynowanych wysiłków w dziedzinie powrotów imigrantów były spełnione, pozostawiając sprawę przeprowadzania i organizacji wspólnych operacji w tym zakresie w gestii właściwych służb krajowych. Agencja powinna zatem mieć możliwość korzystania z zasobów udostępnionych dzięki działaniom wspólnotowym w ramach niniejszej decyzji.

(29) Wsparcie udzielane przez Fundusz byłoby skuteczniejsze i lepiej ukierunkowane, jeżeli współfinansowanie kwalifikowalnych działań opierać się będzie na strategicznym programowaniu wieloletnim przygotowywanym przez każde państwo członkowskie w dialogu z Komisją.

(30) Na podstawie przyjętych przez Komisję wytycznych strategicznych każde państwo członkowskie powinno przygotować dokument dotyczący programowania wieloletniego uwzględniający specyficzną sytuację i potrzeby danego kraju oraz określający strategię rozwoju, który powinien stanowić ramy dla realizacji działań, które zostaną wymienione w programach rocznych.

(31) W kontekście podziału zarządzania, o którym mowa w art. 53 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich ([2]) (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym"), należy określić warunki umożliwiające Komisji wypełnianie obowiązków związanych z wykonaniem budżetu ogólnego Unii Europejskiej oraz wyjaśnić charakter obowiązków państw członkowskich w zakresie współpracy. Zastosowanie tych warunków umożliwiłoby Komisji upewnienie się, że państwa członkowskie korzystają z Funduszu w sposób prawidłowy i zgodny z prawem oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami w rozumieniu art. 27 i art. 48 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

(32) Komisja powinna w sposób obiektywny i przejrzysty ustalić indykatywny podział dostępnych środków na zobowiązania.

(33) Państwa członkowskie powinny przyjąć właściwe środki w celu zagwarantowania odpowiedniego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli oraz jakości realizacji. W tym celu niezbędne

([1]) Dz.U. L 349 z 25.11.2004, str. 1.
([2]) Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 1995/2006 (Dz.U. L 390 z 30.12.2006, str. 1).

▼B

jest ustalenie ogólnych zasad i niezbędnych funkcji, jakie powinny spełniać wszystkie programy.

(34) Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności państwa członkowskie powinny w pierwszym rzędzie odpowiadać za wykorzystanie środków finansowych Funduszu i jego kontrolę.

(35) Należy określić obowiązki państw członkowskich w zakresie systemów zarządzania i kontroli, poświadczania wydatków oraz zapobiegania nieprawidłowościom i naruszeniom prawa wspólnotowego oraz ich wykrywania i korygowania, tak aby zagwarantować skuteczną i prawidłową realizację programów wieloletnich i rocznych. W szczególności, w odniesieniu do kwestii zarządzania i kontroli, konieczne jest ustalenie warunków, na jakich państwa członkowskie zapewnią wprowadzenie i właściwe funkcjonowanie odpowiednich systemów.

(36) Bez uszczerbku dla uprawnień Komisji w zakresie kontroli finansowej, należy zachęcać do współpracy pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją w tej dziedzinie.

(37) Skuteczność i wpływ działań wspieranych przez Fundusz zależą również od ich oceny oraz upowszechniania ich wyników. Należy formalnie określić obowiązki państw członkowskich i Komisji w tym względzie oraz ustalenia zapewniające rzetelność oceny i jakość odnośnych informacji.

(38) Należy przeprowadzać ocenę działań w celu dokonania przeglądu śródokresowego oraz oceny oddziaływania, a proces oceny powinien zostać włączony do ustaleń dotyczących monitorowania projektu.

(39) Mając na uwadze znaczenie uwidocznienia finansowania wspólnotowego, Komisja powinna przedstawić wytyczne mające ułatwić każdej instytucji, organizacji pozarządowej, organizacji międzynarodowej lub innemu podmiotowi otrzymującemu dotację w ramach niniejszego Funduszu, właściwe ukazanie otrzymanego wsparcia, z uwzględnieniem praktyki stosowanej w zakresie innych instrumentów w ramach podziału zarządzania, takich jak fundusze strukturalne.

(40) Niniejsza decyzja ustanawia kopertę finansową na cały okres trwania programu, która stanowi zasadniczy punkt odniesienia dla władzy budżetowej podczas corocznej procedury budżetowej w rozumieniu pkt 37 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami ([1]).

(41) W związku z tym, że cel niniejszej decyzji, mianowicie wspieranie powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich w ramach wspólnych norm i zasady zintegrowanego zarządzania powrotem imigrantów, nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary i skutki działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

([1]) Dz.U. C 139 z 14.6.2006, str. 1.

▼B

(42) Środki niezbędne do wykonania niniejszej decyzji należy przyjąć zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ([1]).

(43) Ponieważ środek określony w niniejszej decyzji, dotyczący przyjęcia wytycznych strategicznych, ma zasięg ogólny i maj na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej decyzji, poprzez usunięcie niektórych elementów innych niż istotne lub uzupełnienie niniejszej decyzji poprzez dodanie nowych elementów innych niż istotne, środek ten powinien zostać przyjęty zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, określoną w art. 5a decyzji 1999/468/WE. Ze względu na potrzebę skutecznego działania, terminy mające zwykle zastosowanie w ramach procedury regulacyjnej połączonej z kontrolą powinny zostać skrócone dla przyjęcia wytycznych strategicznych.

(44) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji, nie jest nią związana, ani nie podlega jej stosowaniu.

(45) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Irlandia notyfikowała pismem z dnia 6 września 2005 r. swoją chęć uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej decyzji.

(46) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo notyfikowało pismem z dnia 27 października 2005 r. swoją chęć uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej decyzji.

(47) Zgodnie z art. 67 ust. 2 tiret drugie Traktatu, na mocy decyzji Rady 2004/927/WE z dnia 22 grudnia 2004 r. przewidującej stosowanie procedury określonej w art. 251 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w odniesieniu do niektórych obszarów objętych tytułem IV części trzeciej Traktatu ([2]), procedura, o której mowa w art. 251 Traktatu ma zastosowanie do obszarów objętych art. 62 ust. 1, ust. 2 lit. a) i ust. 3 oraz art. 63 ust. 2 lit. b) i ust. 3 lit. b) Traktatu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT, CELE I DZIAŁANIA

Artykuł 1

Przedmiot i zakres zastosowania

Niniejsza decyzja ustanawia, na okres od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów (zwany dalej „Funduszem”), jako część spójnych ram obejmujących również decyzję nr 573/2007/WE, decyzję nr 574/2007/WE i decyzję

([1]) Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).
([2]) Dz.U. 396 z 31.12.2004, str. 45.

▼B

nr 2007/.../WE, w celu przyczynienia się do wzmocnienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, a także zastosowania zasady solidarności pomiędzy państwami członkowskimi.

Niniejsza decyzja określa cele, do osiągnięcia których Fundusz się przyczynia, zasady jego funkcjonowania, dostępne zasoby finansowe oraz kryteria dystrybucji, którymi należy kierować się, przydzielając dostępne zasoby finansowe.

Ustanawia ona zasady zarządzania Funduszem, w tym zasady finansowe, a także mechanizmy monitorowania i kontroli oparte na podziale odpowiedzialności między Komisję i państwa członkowskie.

Artykuł 2

Cel ogólny Funduszu

1. Celem ogólnym Funduszu jest wspieranie wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie zmierzających do usprawnienia zarządzania powrotami imigrantów we wszystkich jego wymiarach poprzez stosowanie koncepcji zintegrowanego zarządzania oraz poprzez umożliwianie państwom członkowskim realizacji wspólnych działań lub działań krajowych ukierunkowanych na osiągnięcie celów Wspólnoty zgodnie z zasadą solidarności, z uwzględnieniem prawodawstwa wspólnotowego w tej dziedzinie i z pełnym poszanowaniem praw podstawowych.

2. Fundusz wnosi wkład w finansowanie pomocy technicznej z inicjatywy państw członkowskich lub Komisji.

Artykuł 3

Cele szczegółowe

1. Fundusz przyczynia się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:

a) wprowadzenia i usprawnienia organizacji i realizacji zintegrowanego zarządzania powrotem imigrantów przez państwa członkowskie;

b) wzmocnienia współpracy między państwami członkowskimi w ramach zintegrowanego zarządzania powrotami imigrantów i wprowadzaniem go w życie;

c) promowania skutecznego i jednolitego stosowania wspólnych norm w kwestii powrotów imigrantów zgodnie z rozwojem polityki w tej dziedzinie.

2. Zintegrowane zarządzanie powrotami imigrantów obejmuje w szczególności opracowanie i wdrożenie przez właściwe organy państw członkowskich zintegrowanych planów dotyczących powrotów imigrantów, które:

a) opierają się na wszechstronnej ocenie sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich w odniesieniu do grupy docelowej lub docelowej konkretnej kwestii dotyczącej powrotów imigrantów oraz wyzwań związanych z przewidywanymi operacjami (takich jak uzyskiwanie dokumentów podróży i inne przeszkody praktyczne utrudniające powrót), z uwzględnieniem w stosownych przypadkach odnośnej liczby rozpatrywanych spraw. Takiej wszechstronnej oceny dokonuje się we współpracy z wszystkimi odpowiednimi organami i partnerami;

b) zmierzają do wprowadzenia szerokiej gamy środków sprzyjających tworzeniu systemów dobrowolnych powrotów obywateli państw trzecich, w szczególności osób, które nie spełniają warunków zezwalających na wjazd i pobyt na terytorium państw członkowskich lub które przestały je spełniać, a w razie konieczności, umożliwiających przeprowadzenie operacji przymusowego wydalania takich osób w pełnej zgodności z zasadami humanitarnymi i z poszanowaniem ich godności osobistej;

▼B

c) przewidują plan lub harmonogram a, w stosownych przypadkach, mechanizm okresowej oceny pozwalający na odpowiednie dostosowanie planu oraz ocenę oddziaływania jego realizacji w praktyce;

d) przewidują, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne, środki ułatwiające współpracę pomiędzy właściwymi organami administracyjnymi, organami ścigania i organami sądowymi, w stosownych przypadkach na różnych poziomach władz.

3. Zintegrowane plany powrotów imigrantów skupiają się w szczególności na zapewnieniu imigratom skutecznego powrotu na stałe poprzez takie działania, jak skuteczne informowanie na etapie poprzedzającym wyjazd, przygotowania do podróży i przewóz w kraju powrotu, obejmujące zarówno powroty dobrowolne, jak i przymusowe. Aby zachęcać do dobrowolnych powrotów, dla osób dobrowolnie powracających można, w miarę możliwości, przewidzieć odpowiednie bodźce motywacyjne, takie jak pomoc w powrocie.

W przypadku gdy państwa członkowskie uznają to za stosowne, mogą także wprowadzić możliwość udzielania wsparcia w procesie przyjmowania i reintegracji powracających.

Artykuł 4

Działania kwalifikowalne w państwach członkowskich

1. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 lit. b), w szczególności zaś:

a) ustanowienie lub poprawa skutecznej, stabilnej i długotrwałej współpracy operacyjnej władz państw członkowskich z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich w celu uzyskiwania dokumentów podróży wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnienia szybkich i skutecznych wydaleń;

b) propagowanie sposobów i środków dostarczania, możliwie najwcześniej, informacji na temat powrotów w ramach procedur azylowych i imigracyjnych oraz zachęcania poszczególnych obywateli państw trzecich do skorzystania z możliwości dobrowolnego powrotu;

c) ułatwianie dobrowolnego powrotu obywatelom państw trzecich, szczególnie poprzez programy wspomagania dobrowolnych powrotów imigrantów, w celu zapewnienia skuteczności takiego powrotu i nadania mu stałego charakteru;

d) opracowywanie metod współpracy pomiędzy różnymi poziomami władz krajowych, regionalnych, lokalnych, miejskich i innych władz publicznych umożliwiających urzędnikom szybkie uzyskiwanie informacji na temat doświadczeń i praktyk w zakresie powrotów z innych ośrodków, oraz, o ile to możliwe, łączenie zasobów;

e) upraszczanie i wykonywanie operacji przymusowego wydalania obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków zezwalających na wjazd i pobyt lub którzy przestali je spełniać, w celu wzmocnienia wiarygodności i integralności polityki imigracyjnej oraz ograniczenia okresu przetrzymywania osób oczekujących na wydalenie.

2. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 lit. b), w szczególności zaś:

a) współpraca przy gromadzeniu i dostarczaniu potencjalnym osobom powracającym informacji na temat kraju ich pochodzenia, kraju poprzedniego zamieszkania lub kraju tranzytowego;

▼B

b) współpraca przy rozwoju skutecznych, stabilnych i długotrwałych stosunków roboczych między władzami państw członkowskich a władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich w celu ułatwienia otrzymania pomocy konsularnej przy uzyskiwaniu dokumentów podróży wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnieniu szybkich i skutecznych wydaleń;

c) opracowywanie wspólnych, zintegrowanych planów powrotów imigrantów oraz ich wdrożenie, w tym wspólnych programów dobrowolnych powrotów imigrantów do konkretnych krajów lub regionów pochodzenia, krajów poprzedniego zamieszkania lub krajów tranzytowych;

d) analiza obecnej sytuacji i możliwości wzmocnienia współpracy administracyjnej wśród państw członkowskich w dziedzinie powrotów imigrantów oraz analiza roli, jaką powinny odegrać w tym kontekście, organizacje międzynarodowe i pozarządowe;

e) wymiana informacji oraz najlepszych praktyk, wsparcie i doradztwo w sprawach dotyczących powrotów grup wymagających szczególnego traktowania;

f) organizacja dla osób zajmujących się tą tematyką w praktyce seminariów poświęconych najlepszym praktykom, koncentrujących się na konkretnych państwach trzecich lub regionach;

g) wspólne środki umożliwiające przyjęcie osób powracających w ich krajach pochodzenia, krajach poprzedniego zamieszkania lub krajach tranzytowych;

h) wspólne opracowanie działań zapewniających trwały powrót imigrantów do kraju pochodzenia lub kraju poprzedniego zamieszkania.

3. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 lit. c), w szczególności zaś:

a) poprawa zdolności właściwych organów do jak najszybszego podejmowania odpowiedzialnych decyzji w sprawie powrotów imigrantów;

b) poprawa zdolności właściwych organów administracyjnych do szybkiego wdrożenia lub wykonania decyzji o wydaleniu z pełnym poszanowaniem godności ludzkiej i stosownych europejskich norm bezpieczeństwa związanych z takimi operacjami;

c) poprawa zdolności organów sądowych do przeprowadzania szybszej oceny odwołań od decyzji o wydaleniu;

d) organizacja seminariów i wspólnych szkoleń dla pracowników właściwych krajowych, regionalnych, lokalnych, miejskich i innych właściwych organów administracyjnych, organów ścigania i organów sądowych poświęconych prawnym i praktycznym aspektom operacji wydalania imigrantów;

e) poprawa zdolności właściwych organów administracyjnych do skutecznej realizacji wspólnych ustaleń dotyczących wzajemnego uznawania i wspólnych operacji wydalania imigrantów, w tym zaleceń, norm operacyjnych i najlepszych praktyk określonych przez Agencję w dziedzinie powrotów imigrantów.

4. Działania, o których mowa w ust. 1–3, w szczególności wspierają wprowadzanie w życie przepisów odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego w dziedzinie wspólnej europejskiej polityki w zakresie imigracji i powrotów imigrantów.

▼B

Artykuł 5

Środki kwalifikowalne w państwach członkowskich

Wspierane działania mogą obejmować następujące środki:

1) we wszystkich przypadkach powrotów imigrantów – dostarczenie obywatelom państw trzecich ogólnych informacji na temat powrotów imigrantów, udzielanie poszczególnym osobom porad dotyczących dobrowolnego powrotu, pokrycie kosztów tłumaczeń, uzyskanie niezbędnych dokumentów podróży, pokrycie kosztów koniecznych badań lekarskich przed wyjazdem, kosztów podróży i wyżywienia osób powracających i osób im towarzyszących, w tym kosztów personelu medycznego i tłumaczy, zakwaterowania osób towarzyszących, w tym personelu medycznego i tłumaczy, pokrycie kosztów transportu na terytorium państwa członkowskiego oraz transportu do miejsca przeznaczenia w kraju pochodzenia, jak również współpraca z władzami kraju pochodzenia, kraju poprzedniego zamieszkania lub kraju tranzytowego;

2) we wszystkich przypadkach powrotów imigrantów – specjalne środki pomocy dla grup wymagających szczególnego traktowania, takich jak małoletni, małoletni bez opieki, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety w ciąży, osoby samotnie wychowujące małoletnie dzieci oraz osoby, które poddawano torturom, które padły ofiarą gwałtu lub innych poważnych form przemocy psychologicznej, fizycznej lub seksualnej;

3) dodatkowo, w przypadku przymusowych powrotów obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków zezwalających na wjazd i pobyt lub którzy przestali je spełniać – pokrycie kosztów podróży, wyżywienia i tymczasowego zakwaterowania osób powracających i osób im towarzyszących z uczestniczącego państwa członkowskiego w organizującym państwie członkowskim przed wyjazdem w przypadku wspólnych operacji wydalania imigrantów;

4) dodatkowo, w przypadku dobrowolnych powrotów obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub warunków zezwalających na wjazd i pobyt lub którzy przestali je spełniać – pomoc udzielana osobom powracającym w przygotowaniu powrotu, jak i pokrycie niezbędnych wydatków poprzedzających powrót;

5) dodatkowo, w przypadku dobrowolnych powrotów osób nieobjętych obowiązkiem opuszczenia terytorium państwa członkowskiego i w innych przypadkach uznanych przez państwa członkowskie za stosowne – ograniczony wkład finansowy przeznaczony na pokrycie początkowych wydatków po powrocie, przetransportowanie dobytku osoby powracającej, odpowiednie zakwaterowanie tymczasowe w specjalnym ośrodku lub w razie konieczności w hotelu przez pierwsze dni po przybyciu do kraju powrotu, szkolenie i pomoc w znalezieniu zatrudnienia, a w stosownych przypadkach, także ograniczone wsparcie w rozpoczęciu działalności gospodarczej;

6) kształcenie i szkolenie pracowników właściwych organów administracyjnych, organów ścigania i organów sądowych, delegowanie takich pracowników z innych państw członkowskich w celu zapewnienia skutecznego i jednolitego stosowania wspólnych norm w dziedzinie powrotów imigrantów i wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z międzynarodowych instrumentów odnoszących się do traktowania osób powracających oraz wzmacnianie współpracy, jak również wyjazdy służbowe służące ocenie wyników stosowanej polityki w państwach trzecich;

7) w przypadku współpracy operacyjnej z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich w celu uzyskiwania dokumentów podróży oraz zapewnienia szybkich procedur dotyczących wydaleń – pokrycie kosztów podróży i zakwaterowania w państwach członkowskich przedstawicieli władz i służb odpowiedzialnych za identyfikację obywateli państw trzecich i weryfikację ich dokumentów podróży;

▼B

8) w przypadku środków na rzecz reintegracji dla obywateli państw trzecich nieobjętych obowiązkiem opuszczenia terytorium państwa członkowskiego – wprowadzanie pieniężnych bodźców motywacyjnych i innych środków krótkoterminowych, niezbędnych do rozpoczęcia procesu reintegracji osoby powracającej poprzez jej osobisty rozwój, takich jak: szkolenia, pomoc w znalezieniu stażu i zatrudnienia, wsparcie w rozpoczęciu działalności gospodarczej oraz pomoc i doradztwo po powrocie;

9) w przypadku środków na rzecz reintegracji dla obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub warunków zezwalających na wjazd i pobyt lub którzy przestali je spełniać, jeśli państwa członkowskie uznają to za stosowne – wprowadzanie pieniężnych bodźców motywacyjnych i innych środków krótkoterminowych, niezbędnych do rozpoczęcia procesu reintegracji osoby powracającej poprzez jej osobisty rozwój, takich jak: szkolenia, pomoc w znalezieniu stażu i zatrudnienia, wsparcie w rozpoczęciu działalności gospodarczej oraz pomoc i doradztwo po powrocie, jak również środki umożliwiające państwom członkowskim zorganizowanie przyjęcia osób powracających w państwach trzecich.

Artykuł 6

Działania wspólnotowe

1. Z inicjatywy Komisji można wykorzystać nie więcej niż 7 % dostępnych zasobów Funduszu na finansowanie działań ponadnarodowych lub działań będących przedmiotem zainteresowania całej Wspólnoty (zwane dalej „działaniami wspólnotowymi”), dotyczących polityki w zakresie powrotów imigrantów oraz środków mających zastosowanie wobec grupy docelowej, o której mowa w art. 7.

2. Aby kwalifikować się do finansowania, działania wspólnotowe w szczególności:

a) zwiększają wspólnotową współpracę w dziedzinie wprowadzania w życie prawa wspólnotowego i dobrych praktyk;

b) wspierają tworzenie ponadnarodowych sieci współpracy oraz projektów pilotażowych opartych na ponadnarodowym partnerstwie podmiotów znajdujących się w dwóch lub większej liczbie państw członkowskich, mających za zadanie wspieranie innowacji, ułatwianie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk oraz poprawę jakości polityki w zakresie powrotów imigrantów;

c) wspierają ponadnarodowe kampanie na rzecz zwiększania świadomości społecznej;

d) wspierają badania, rozpowszechnianie i wymianę informacji na temat najlepszych praktyk i wszystkich innych aspektów polityk dotyczących powrotów imigrantów, w tym na temat wykorzystywania najnowszych technologii, w szczególności w celu zachęcania do przeprowadzania większej liczby badań porównawczych dotyczących wpływu wcześniejszych i aktualnych programów w zakresie powrotów imigrantów;

e) wspierają projekty pilotażowe i opracowania badające możliwości nowych form współpracy wspólnotowej i prawa wspólnotowego w tym zakresie;

f) wspierają opracowywanie i stosowanie przez państwa członkowskie wspólnych narzędzi, metod i wskaźników statystycznych do celów pomiaru rozwoju polityki dotyczącej powrotów imigrantów, w szczególności pod kątem rozpowszechniania danych statystycznych uwzględniających podział na dane odnoszące się do powrotów dobrowolnych i przymusowych;

g) wspierają opracowywanie i regularną aktualizację we współpracy z Agencją wspólnego podręcznika dotyczącego najlepszych praktyk w dziedzinie powrotów imigrantów, w tym osób im towarzyszących;

▼B

h) udzielają wsparcia państwom członkowskim w przypadkach należycie uzasadnionych sytuacji nadzwyczajnych wymagających natychmiastowego działania.

3. Roczny program prac określający priorytety działań wspólnotowych przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 7

Grupy docelowe

1. Do celów niniejszej decyzji grupy docelowe obejmują:

a) wszystkich obywateli państw trzecich, którzy nie otrzymali jeszcze ostatecznej decyzji odmownej w sprawie ich wniosku o przyznanie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim i którzy mogą zdecydować się na dobrowolny powrót, pod warunkiem że nie uzyskali nowego obywatelstwa i nie opuścili terytorium tego państwa członkowskiego;

b) wszystkich obywateli państw trzecich objętych jedną z form międzynarodowej ochrony w rozumieniu dyrektywy 2004/83/WE lub tymczasowej ochrony w rozumieniu dyrektywy 2001/55/WE w danym państwie członkowskim, którzy decydują się na dobrowolny powrót, pod warunkiem że nie uzyskali nowego obywatelstwa i nie opuścili terytorium tego państwa członkowskiego;

c) wszystkich obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków zezwalających na wjazd lub pobyt na terytorium danego państwa członkowskiego lub którzy przestali je spełniać i którzy, zgodnie z obowiązkiem opuszczenia terytorium tego państwa członkowskiego, korzystają z możliwości dobrowolnego powrotu;

d) wszystkich innych obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków zezwalających na wjazd lub pobyt na terytorium danego państwa członkowskiego lub którzy przestali je spełniać.

2. Obywatel państwa trzeciego oznacza każdą osobę niebędącą obywatelem Unii w rozumieniu art. 17 ust. 1 Traktatu.

ROZDZIAŁ II

ZASADY POMOCY

Artykuł 8

Komplementarność, spójność i zgodność

1. Fundusz zapewnia pomoc, która uzupełnia działania podejmowane na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, włączając do nich priorytety Wspólnoty.

2. Komisja i państwa członkowskie zapewniają spójność pomocy z Funduszu oraz państw członkowskich z działaniami, politykami i priorytetami Wspólnoty. Spójność ta znajduje w szczególności odbicie w programie wieloletnim, o którym mowa w art. 19.

3. Działania finansowane z Funduszu są zgodne z postanowieniami Traktatu i przepisami aktów prawnych przyjętych na jego podstawie.

▼B

Artykuł 9

Programowanie

1. Cele Funduszu realizowane są w ramach wieloletniego okresu programowania w latach 2008-2013, z zastrzeżeniem przeglądu śródokresowego zgodnie z art. 22. System programowania wieloletniego obejmuje priorytety oraz procesy zarządzania, podejmowania decyzji, audytu i poświadczania wydatków.

2. Zatwierdzone przez Komisję programy wieloletnie są realizowane poprzez programy roczne.

Artykuł 10

Pomocniczość i proporcjonalność interwencji

1. Obowiązek realizacji realizacji programów wieloletnich i rocznych, o których mowa w art. 19 i 21, spoczywa na państwach członkowskich, na odpowiednim szczeblu terytorialnym, zgodnie z systemem instytucjonalnym właściwym dla każdego państwa członkowskiego. Obowiązek ten jest wykonywany zgodnie z niniejszą decyzją.

2. W odniesieniu do przepisów dotyczących audytu środki stosowane przez Komisję i państwa członkowskie różnią się w zależności od wielkości wkładu finansowego Wspólnoty. Tę samą zasadę stosuje się do przepisów dotyczących oceny oraz do sprawozdań z realizacji programów wieloletnich i rocznych.

Artykuł 11

Metody realizacji

1. Budżet Wspólnoty przydzielony Funduszowi wykonuje się zgodnie z art. 53 ust. 1 lit. b) rozporządzenia finansowego, *z* wyjątkiem działań wspólnotowych, o których mowa w art. 6 niniejszej decyzji, oraz pomocy technicznej, o której mowa w art. 16 niniejszej decyzji.

2. Komisja wykonuje swoje obowiązki w zakresie wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej poprzez:

a) sprawdzanie istnienia i właściwego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich zgodnie z procedurami opisanymi w art. 32;

b) wstrzymanie lub zawieszanie całości lub części płatności w przypadku wadliwego funkcjonowania krajowych systemów zarządzania i kontroli, zgodnie procedurami opisanymi w art. 41 i 42, oraz stosowanie wszelkich innych niezbędnych korekt finansowych zgodnie z procedurami opisanymi w art. 45 i 46.

Artykuł 12

Partnerstwo

1. Każde państwo członkowskie organizuje, zgodnie z obowiązującymi przepisami i praktykami krajowymi, współpracę z instytucjami i podmiotami, które uczestniczą w realizacji programu wieloletniego lub które mogą, według zainteresowanego państwa członkowskiego, wnieść użyteczny wkład w jego opracowanie.

Takie instytucje i podmioty mogą obejmować właściwe władze regionalne, lokalne, miejskie i inne władze publiczne, organizacje międzynarodowe, w szczególności UNHCR, i organy reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak organizacje pozarządowe lub partnerzy społeczni.

▼B

2. Partnerstwo takie jest prowadzone w całkowitej zgodności z uprawnieniami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi właściwymi dla danej kategorii partnera.

ROZDZIAŁ III

RAMY FINANSOWE

Artykuł 13

Zasoby ogólne

1. Koperta finansowa na realizację niniejszej decyzji w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. wynosi 676 mln EUR.

2. Roczne środki dla Funduszu są zatwierdzane przez władzę budżetową w obrębie limitów wyznaczonych w ramach finansowych.

3. Komisja dokonuje indykatywnego rocznego podziału na poszczególne państwa członkowskie zgodnie z kryteriami ustalonymi w art. 14.

Artykuł 14

Roczna dystrybucja zasobów na kwalifikowalne działania w państwach członkowskich

1. Każde państwo członkowskie otrzymuje stałą kwotę w wysokości 300 000 EUR ze środków przydzielanych rocznie Funduszowi.

Dla państw członkowskich, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r., kwotę tę na lata 2008-2013 podwyższa się do 500 000 EUR rocznie.

Dla państw członkowskich, które przystępują do Unii Europejskiej w okresie 2007-2013, kwotę tę na pozostającą część okresu 2008-2013, licząc od roku następującego po przystąpieniu, podwyższa się do 500 000 EUR rocznie.

2. Pozostałe dostępne zasoby roczne są rozdzielane między państwa członkowskie w następujący sposób:

a) 50 % proporcjonalnie do całkowitej liczby obywateli państw trzecich, z uwzględnieniem ostatnich trzech lat, którzy nie spełniają warunków zezwalających na wjazd lub pobyt na terytorium danego państwa członkowskiego lub którzy przestali je spełniać i którzy podlegają decyzji o wydaleniu na mocy prawa krajowego lub wspólnotowego, czyli na mocy decyzji administracyjnej lub sądowej lub aktu administracyjnego lub sądowego stwierdzających nielegalność pobytu i nakładających obowiązek powrotu;

b) 50 % proporcjonalnie do liczby obywateli państw trzecich, którzy, z uwzględnieniem ostatnich trzech lat, faktycznie opuścili terytorium danego państwa członkowskiego wskutek administracyjnego lub sądowego nakazu opuszczenia, dobrowolnie lub pod przymusem.

3. Do obywateli państw trzecich, o których mowa w ust. 2, nie zaliczają się:

a) obywatele państw trzecich, którym odmówiono prawa wjazdu, gdy znajdowali się w strefie tranzytowej państwa członkowskiego;

▼B

b) obywatele państw trzecich, którzy mają zostać odesłani przez dane państwo członkowskie do innego państwa członkowskiego, w szczególności zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającym kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego ([1]).

4. Wielkościami odniesienia są najnowsze statystyki opracowane przez Komisję (Eurostat) na podstawie danych dostarczonych przez państwa członkowskie zgodnie z prawem wspólnotowym.

W przypadku gdy państwa członkowskie nie dostarczyły Komisji (Eurostatowi) danych statystyk, dostarczają one możliwie najszybciej dane tymczasowe.

Przed przyjęciem tych danych jako wielkości odniesienia, Komisja (Eurostat) ocenia jakość, porównywalność i kompletność informacji statystycznych zgodnie ze standardowymi procedurami operacyjnymi. Na wniosek Komisji (Eurostatu) państwa członkowskie dostarczają jej wszystkich niezbędnych do tego celu informacji.

Artykuł 15

Struktura finansowania

1. Wkład finansowy *z* Funduszu ma postać dotacji.

2. Działania wspierane w ramach Funduszu są współfinansowane ze źródeł publicznych lub prywatnych, nie są nastawione na osiąganie zysku i nie kwalifikują się do finansowania z innych źródeł objętych budżetem ogólnym Unii Europejskiej.

3. Środki przyznane z Funduszu uzupełniają wydatki publiczne lub wydatki równoważne przydzielone przez państwa członkowskie na działania objęte niniejszą decyzją.

▼M1

4. Wkład Unii we wspierane projekty w odniesieniu do działań realizowanych w państwach członkowskich na podstawie art. 3 nie przekracza 50 % całkowitych kosztów danego działania.

Wkład ten może zostać podwyższony do 75 % w przypadku projektów służących realizacji szczególnych celów priorytetowych wyznaczonych w wytycznych strategicznych, o których mowa w art. 18.

Wkład Unii podwyższa się do 75 % w państwach członkowskich objętych Funduszem Spójności.

Wkład Unii może zostać podwyższony o 20 punktów procentowych w danym państwie członkowskim, pod warunkiem że spełnia ono jedno z poniższych kryteriów w momencie przedłożenia swojego projektu programu rocznego zgodnie z art. 21 ust. 3 niniejszej decyzji lub swojego projektu zmienionego programu rocznego zgodnie z art. 23 decyzji Komisji 2008/458/WE ([2]):

a) udostępnia się mu średnioterminową pomoc finansową zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 332/2002 ([3]);

([1]) Dz.U. L 50 z 25.2.2003, str. 1.
([2]) Dz.U. L 167 z 27.6.2008, s. 135.
([3]) Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1.

▼M1

b) udostępnia się mu pomoc finansową na mocy rozporządzenia Rady (UE) nr 407/2010 ([1]) lub inne państwa członkowskie ze strefy euro udostępniają mu pomoc finansową przed dniem 13 maja 2010 r.; lub

c) udostępnia się mu pomoc finansową zgodnie z porozumieniem międzyrządowym ustanawiającym Europejski Instrument Stabilności Finansowej lub Traktatem ustanawiającym europejski mechanizm stabilności.

Dane państwo członkowskie przedkłada Komisji pisemne oświadczenie wraz ze swoim projektem programu rocznego lub projektem zmienionego programu rocznego potwierdzającym, że spełnia ono jedno z kryteriów, o których mowa w lit. a), b) lub c) akapitu czwartego.

Projekt współfinansowany według podwyższonej stawki może być nadal współfinansowany zgodnie z tą stawką niezależnie od tego, czy warunki określone w lit. a), b) lub c) akapitu czwartego nadal będą spełnione w trakcie wdrażania powiązanego programu rocznego.

▼B

5. W ramach realizacji programów krajowych określonych w rozdziale IV państwa członkowskie dokonują wyboru projektów przeznaczonych do finansowania na podstawie następujących kryteriów minimalnych:

a) sytuacji i wymogów w danym państwie członkowskim;

b) efektywności kosztowej, między innymi z uwzględnieniem liczby osób, których taki projekt dotyczy;

c) doświadczenia, wiedzy fachowej, wiarygodności i wkładu finansowego organizacji składającej wniosek o finansowanie i wszelkich organizacji partnerskich;

d) zakresu, w jakim dany projekt uzupełnia inne działania finansowane z budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub stanowi część programów krajowych.

6. Pomoc finansowa Wspólnoty na działania wspierane z Funduszu jest zasadniczo udzielana na okres nie dłuższy niż trzy lata, pod warunkiem przedkładania okresowych sprawozdań z postępów w realizacji.

Artykuł 16

Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji

1. Z inicjatywy Komisji lub w jej imieniu, do pułapu 500 000 EUR rocznego przydziału środków z Funduszu, Fundusz może finansować środki przygotowawcze, środki związane z monitorowaniem, wsparciem administracyjnym i technicznym, jak również środki związane z oceną, audytem i kontrolą, niezbędne do wykonania niniejszej decyzji.

2. Środki te obejmują:

a) badania, oceny, ekspertyzy i statystyki, również o charakterze ogólnym, dotyczące funkcjonowania Funduszu;

b) środki informacyjne przeznaczone dla państw członkowskich, beneficjentów końcowych i opinii publicznej, w tym kampanie mające na celu zwiększanie świadomości społecznej oraz wspólną bazę danych dotyczącą projektów finansowanych w ramach Funduszu;

c) instalację, obsługę i łączenie informatycznych systemów zarządzania, monitorowania, kontroli i oceny;

([1]) Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1.

▼B

d) opracowanie wspólnych ram oceny i monitorowania, jak również systemu wskaźników z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, wskaźników krajowych;

e) doskonalenie metod oceny i wymiany informacji o praktykach w tym zakresie;

f) środki informacyjne i szkoleniowe przeznaczone dla instytucji wyznaczonych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 25, stanowiące uzupełnienie wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie w celu udzielenia ich instytucjom wskazówek zgodnie z art. 31 ust. 2.

Artykuł 17

Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich

1. Z inicjatywy danego państwa członkowskiego, w odniesieniu do każdego programu rocznego, Fundusz może finansować środki przygotowawcze, środki związane z zarządzaniem, monitorowaniem, oceną, jak również środki informacyjne i kontrolne oraz środki służące wzmocnieniu zdolności administracyjnych do celów realizacji Funduszu.

2. Kwota przeznaczona na pomoc techniczną w ramach każdego programu rocznego nie może przekraczać:

a) na lata 2008–2010 – 7 % całkowitej rocznej kwoty współfinansowania przydzielonej temu państwu członkowskiemu, plus 30 000 EUR; oraz

b) na lata 2011–2013 – 4 % całkowitej rocznej kwoty współfinansowania przydzielonej temu państwu członkowskiemu, plus 30 000 EUR.

ROZDZIAŁ IV

PROGRAMOWANIE

Artykuł 18

Przyjęcie wytycznych strategicznych

1. Komisja przyjmuje wytyczne strategiczne określające ramy interwencji Funduszu, z uwzględnieniem postępu w opracowywaniu i wdrażaniu prawodawstwa wspólnotowego w dziedzinie polityki dotyczącej powrotów imigrantów oraz środków podjętych przez Wspólnotę w dziedzinie nielegalnej imigracji, jak również indykatywny podział zasobów finansowych Funduszu w okresie objętym programem wieloletnim.

2. W odniesieniu do celów Funduszu, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) i b), wytyczne te służą w szczególności realizacji priorytetów Wspólnoty mając na celu wspieranie:

a) powrotów obywateli państw trzecich, którzy nie posiadają paszportów ani innych dokumentów tożsamości;

b) powrotów obywateli państw trzecich nieobjętych wspólnotowymi umowami o readmisji ani krajowymi dwustronnymi umowami o readmisji, mając na celu wzmocnienie wynikającego z prawa międzynarodowego obowiązku readmisji własnych obywateli przez państwo;

c) powrotów do konkretnego kraju obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, którzy przybyli do tego kraju lub mieszkali w nim nie będąc jego obywatelami;

▼B

d) powrotów osób nieobjętych obowiązkiem opuszczenia terytorium danego państwa członkowskiego, takich jak osoby ubiegające się o azyl, które nie otrzymały jeszcze decyzji odmownej i osoby objęte jedną z form międzynarodowej ochrony w rozumieniu dyrektywy 2004/83/WE lub tymczasowej ochrony w rozumieniu dyrektywy 2001/55/WE;

e) powrotów grup wymagających szczególnego traktowania.

W odniesieniu do celu Funduszu, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. c), wytyczne te służą w szczególności realizacji priorytetów Wspólnoty mających na celu promowanie w całej Unii Europejskiej wiedzy na temat wspólnych norm i włączanie tych norm do codziennych procedur zarządzania powrotami imigrantów realizowanych przez organy administracyjne państw członkowskich.

3. Komisja przyjmuje wytyczne strategiczne odnoszące się do wieloletniego okresu programowania do dnia 31 lipca 2007 r.

4. Wytyczne strategiczne przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 52 ust. 3. Po przyjęciu wytycznych strategicznych zostają one dołączone do niniejszej decyzji.

Artykuł 19

Przygotowywanie i zatwierdzanie krajowych programów wieloletnich

1. Na podstawie wytycznych strategicznych, o których mowa w art. 18, każde państwo członkowskie przedstawia projekt programu wieloletniego, który składa się z następujących elementów:

a) opisu aktualnej sytuacji w danym państwie członkowskim w odniesieniu do zasady zintegrowanego zarządzania powrotami imigrantów, współpracy z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich, środków i polityk dotyczących dobrowolnych i przymusowych powrotów wraz z danymi statystycznymi, w miarę ich dostępności, uwzględniającymi podział na dane odnoszące się do dobrowolnych i przymusowych powrotów, podejścia w kwestii środków reintegracji i zapewniania stałego charakteru powrotu, budowania zdolności właściwych organów administracyjnych i sądowych oraz współpracy z innymi państwami członkowskimi w powyższych obszarach;

b) analizy potrzeb występujących w danym państwie członkowskim w odniesieniu do współpracy z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich, środków i polityk odnoszących się do dobrowolnych i przymusowych powrotów, podejścia w kwestii środków reintegracji i zapewniania stałego charakteru powrotu, budowania zdolności właściwych organów administracyjnych i sądowych oraz współpracy z innymi państwami członkowskimi w powyższych obszarach, a także wskazania celów operacyjnych służących spełnieniu tych wymagań w okresie objętym programem wieloletnim;

c) przedstawienia odpowiedniej strategii osiągnięcia tych celów oraz priorytetów przypisanych ich osiągnięciu, a także opis działań przewidzianych w celu realizacji tych priorytetów;

d) wskazania, czy strategia ta jest spójna z innymi instrumentami regionalnymi, krajowymi i wspólnotowymi;

▼B

e) informacji na temat priorytetów i ich celów szczegółowych. Cele te określa się ilościowo, z wykorzystaniem ograniczonej liczby wskaźników, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności. Wskaźniki te muszą umożliwiać mierzenie postępu w stosunku do sytuacji wyjściowej oraz skuteczności realizacji priorytetów poprzez osiąganie celów szczegółowych;

f) opisu podejścia wybranego do realizacji zasady partnerstwa określonej w art. 12;

g) projektu planu finansowania, który określa proponowany wkład finansowy Funduszu i ogólną kwotę współfinansowania publicznego lub prywatnego dla każdego priorytetu i każdego programu rocznego;

h) przepisów ustanowionych w celu zapewnienia podania treści programu wieloletniego do wiadomości publicznej.

2. Państwa członkowskie przedkładają Komisji projekt programu wieloletniego nie później niż cztery miesiące po przedstawieniu przez Komisję wytycznych strategicznych.

3. W celu zatwierdzenia projektu programu wieloletniego Komisja przeprowadza analizę:

a) zgodności projektu programu wieloletniego z celami Funduszu i wytycznymi strategicznymi, o których mowa w art. 18;

b) istotności działań przewidywanych w projekcie programu wieloletniego w świetle proponowanej strategii;

c) zgodności ustaleń w zakresie zarządzania i kontroli, dokonanych przez dane państwo członkowskie w odniesieniu do realizacji interwencji Funduszu, z przepisami niniejszej decyzji;

d) zgodności projektu programu wieloletniego z prawem wspólnotowym, w szczególności z przepisami prawa wspólnotowego mającymi na celu zapewnienie swobodnego przepływu osób w powiązaniu z bezpośrednio z nimi związanymi środkami towarzyszącymi w odniesieniu do kontroli granic zewnętrznych, azylu i imigracji.

4. W przypadku gdy Komisja uzna, że dany projekt programu wieloletniego jest niespójny z wytycznymi strategicznymi lub że jest on niezgodny z przepisami niniejszej decyzji w zakresie systemów zarządzania i kontroli lub z prawem wspólnotowym, wzywa ona dane państwo członkowskie do przedstawienia wszystkich niezbędnych informacji dodatkowych i, w stosownych przypadkach, do dokonania odpowiednich zmian w projekcie programu wieloletniego.

5. Komisja zatwierdza każdy program wieloletni w terminie trzech miesięcy od chwili jego formalnego przedłożenia, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 20

Zmiana programów wieloletnich

1. Z inicjatywy danego państwa członkowskiego lub Komisji program wieloletni poddaje się ponownej analizie i, w razie konieczności, wprowadza się do niego zmiany w odniesieniu do pozostałej części okresu programowania w celu uwzględnienia w większym stopniu lub w inny sposób priorytetów Wspólnoty. Ponowna analiza programów wieloletnich może nastąpić w świetle przeprowadzonych ocen lub w następstwie trudności napotkanych podczas realizacji.

▼B

2. Komisja przyjmuje decyzję w sprawie zatwierdzenia zmiany programu wieloletniego możliwie najszybciej po formalnym przedłożeniu stosownego wniosku przez zainteresowane państwo członkowskie. Zmiana programu wieloletniego przeprowadzana jest zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 21

Programy roczne

1. Zatwierdzony przez Komisję program wieloletni realizowany jest poprzez roczne programy pracy.

2. Do dnia 1 lipca każdego roku Komisja przedstawia państwom członkowskim szacunkowe kwoty, które zostaną im przydzielone na następny rok z ogólnej kwoty środków przydzielonych w ramach rocznej procedury budżetowej, obliczone zgodnie z art. 14.

3. Do dnia 1 listopada każdego roku państwa członkowskie przedstawiają Komisji projekt programu rocznego na następny rok sporządzony zgodnie z programem wieloletnim i składający się z następujących elementów:

a) ogólne zasady wyboru projektów, które mają być finansowane w ramach programu rocznego;

b) opis działań, które mają być wspierane w ramach programu rocznego;

c) proponowany finansowy podział wkładu Funduszu na poszczególne działania w ramach programu; oraz wskazania wnioskowanej kwoty na pokrycie kosztów pomocy technicznej w ramach art. 17, służącej realizacji programu rocznego.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3, projekty programów rocznych na 2008 rok państwa członkowskie przedkładają Komisji do dnia 1 marca 2008 r.

5. Analizując projekt programu rocznego państwa członkowskiego, Komisja uwzględnia ostateczną kwotę środków przydzielonych Funduszowi w ramach procedury budżetowej.

W terminie jednego miesiąca od formalnego przedłożenia projektu programu rocznego Komisja informuje dane państwo członkowskie o możliwości jego zatwierdzenia. Jeżeli projekt programu rocznego jest niezgodny z programem wieloletnim, Komisja wzywa to państwo członkowskie do przedstawienia wszystkich niezbędnych informacji i, w stosownych przypadkach, do wprowadzenia odpowiednich zmian do projektu programu rocznego.

Komisja przyjmuje decyzję w sprawie finansowania zatwierdzającą program roczny do dnia 1 marca danego roku. W decyzji określa się kwotę przydzieloną danemu państwu członkowskiemu oraz okres, w którym wydatki są kwalifikowalne.

6. W celu uwzględnienia należycie uzasadnionych sytuacji nadzwyczajnych, które nie zostały przewidziane w chwili zatwierdzania programu rocznego, a które wymagają podjęcia pilnych działań, państwo członkowskie może dokonać zmiany w wysokości do 10 % kwoty podziału finansowego wkładu Funduszu pomiędzy różne działania wymienione w programie rocznym lub przydzielić do 10 % przyznanej kwoty na inne działania zgodnie z niniejszą decyzją. Dane państwo członkowskie informuje Komisję o zmienionym programie rocznym.

▼B

Artykuł 22

Przegląd śródokresowy programu wieloletniego

1. Komisja dokonuje przeglądu wytycznych strategicznych i, w razie potrzeby, przyjmuje, do dnia 31 marca 2010 r., zmienione wytyczne strategiczne na lata 2011-2013.

2. W przypadku przyjęcia takich zmienionych wytycznych strategicznych każde państwo członkowskie ponownie analizuje swój program wieloletni i, w stosownych przypadkach, wprowadza do niego zmiany.

3. Zasady określone w art. 19 dotyczące przygotowania i zatwierdzenia krajowych programów wieloletnich stosuje się odpowiednio do przygotowywania i zatwierdzania tych zmienionych programów wieloletnich.

4. Zmienione wytyczne strategiczne przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 52 ust. 3.

ROZDZIAŁ V

SYSTEMY ZARZĄDZANIA I KONTROLI

Artykuł 23

Wykonanie

Komisja odpowiada za wykonanie niniejszej decyzji i przyjmuje niezbędne przepisy wykonawcze.

Artykuł 24

Ogólne zasady działania systemów zarządzania i kontroli

Ustanowione przez państwa członkowskie systemy zarządzania i kontroli dla programów wieloletnich zapewniają:

a) określenie funkcji danych podmiotów w zarządzaniu i kontroli oraz określenie przydziału funkcji w obrębie każdego podmiotu;

b) zgodność z zasadą rozdzielenia funkcji pomiędzy tymi podmiotami i w ich obrębie;

c) odpowiednie zasoby dla każdego podmiotu do pełnienia funkcji, które mu wyznaczono, przez cały okres realizacji działań współfinansowanych z Funduszu;

d) procedury dla zapewniania zasadności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych w ramach programów rocznych;

e) wiarygodne, skomputeryzowane systemy rachunkowości i księgowości, monitorowania i sprawozdawczości finansowej;

f) system sprawozdawczości i monitorowania, w przypadku gdy podmiot odpowiedzialny powierza wykonanie zadań innemu podmiotowi;

g) instrukcje postępowania odnoszące się do funkcji, które należy wypełnić;

h) ustalenia dotyczące audytu funkcjonowania systemu;

i) systemy i procedury w celu zapewnienia stosowania właściwej ścieżki audytu;

▼B

j) procedury sprawozdawczości i monitorowania nieprawidłowości oraz odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych.

Artykuł 25

Wyznaczanie instytucji

1. Do celów realizacji programu wieloletniego i programów rocznych państwo członkowskie wyznacza:

a) instytucję odpowiedzialną: organ funkcjonalny państwa członkowskiego, krajowy organ publiczny lub podmiot wyznaczony przez państwo członkowskie lub podmiot prawa prywatnego państwa członkowskiego wypełniający misję publiczną, który odpowiada za zarządzanie programem wieloletnim i programami rocznymi finansowanymi ze środków Funduszu oraz za wszelkie kontakty z Komisją;

b) instytucję certyfikującą: krajowy organ publiczny lub podmiot, lub osobę fizyczną działającą w charakterze takiego organy lub podmiotu, wyznaczone przez państwo członkowskie do poświadczania deklaracji wydatków przed ich skierowaniem do Komisji;

c) instytucję audytową: krajowy organ publiczny lub podmiot, pod warunkiem że jest on funkcjonalnie niezależny od instytucji odpowiedzialnej i instytucji certyfikującej, wyznaczony przez państwo członkowskie i odpowiedzialny za weryfikację skutecznego działania systemu zarządzania i kontroli;

d) w stosownych przypadkach, instytucję delegowaną.

2. Państwo członkowskie określa zasady regulujące jego stosunki z instytucjami, o których mowa w ust. 1, a także ich stosunki z Komisją.

3. Z zastrzeżeniem art. 24 lit. b), niektóre lub wszystkie instytucje, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mogą stanowić część tego samego podmiotu.

4. Komisja przyjmuje przepisy wykonawcze dla art. 26–30 zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 26

Instytucja odpowiedzialna

1. Instytucja odpowiedzialna spełnia następujące warunki minimalne:

a) posiada osobowość prawną, chyba że jest organem funkcjonalnym państwa członkowskiego;

b) dysponuje infrastrukturą wymaganą do prowadzenia łatwej komunikacji z szerokim gronem użytkowników, podmiotami odpowiedzialnymi w innych państwach członkowskich oraz Komisją;

c) działa w otoczeniu administracyjnym, które pozwala jej prawidłowo wykonywać swoje zadania i unikać wszelkich konfliktów interesów;

d) jest w stanie stosować wspólnotowe zasady zarządzania funduszami;

e) dysponuje środkami finansowymi i możliwościami w zakresie zarządzania, proporcjonalnymi do wielkości funduszy wspólnotowych, którymi będzie zobowiązana zarządzać;

f) dysponuje personelem, którego kwalifikacje zawodowe odpowiadają potrzebom pracy administracyjnej w środowisku międzynarodowym.

▼B

2. Państwo członkowskie zapewnia instytucji odpowiedzialnej odpowiednie środki finansowe, tak aby mogła ona właściwie wykonywać swoje zadania w sposób ciągły przez cały okres 2008-2013.

3. Komisja może udzielać państwom członkowskim pomocy w szkoleniu personelu, w szczególności w zakresie właściwego stosowania rozdziałów V-IX.

Artykuł 27

Zadania instytucji odpowiedzialnej

1. Instytucja odpowiedzialna odpowiada za zarządzanie programem wieloletnim i jego realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

Instytucja ta w szczególności:

a) prowadzi konsultacje z partnerami zgodnie z art. 12;

b) przedkłada Komisji projekt programu wieloletniego i projekty programów rocznych, do których odnoszą się art. 19 i 21;

c) organizuje i ogłasza zaproszenia do składania ofert i projektów, w stosownych przypadkach;

d) organizuje wybór projektów do celów współfinansowania w ramach Funduszu zgodnie z kryteriami określonymi w art. 15 ust. 5;

e) przyjmuje płatności dokonywane przez Komisję i dokonuje płatności na rzecz beneficjentów końcowych;

f) zapewnia spójność i komplementarność między współfinansowaniem w ramach Funduszu i w ramach innych stosownych instrumentów finansowych, krajowych i wspólnotowych;

g) monitoruje dostarczenie współfinansowanych towarów i usług oraz weryfikuje, czy wydatki zadeklarowane na działania zostały rzeczywiście poniesione oraz są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi;

h) zapewnia istnienie informatycznego systemu ewidencjonowania i przechowywania zapisów księgowych dla każdego działania w ramach programów rocznych oraz zapewnia, że dane na temat realizacji, niezbędne do celów zarządzania finansowego, monitorowania, kontroli i oceny, są gromadzone;

i) zapewnia utrzymywanie przez beneficjentów końcowych i inne podmioty uczestniczące w realizacji działań współfinansowanych z Funduszu odrębnego systemu księgowego albo odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z danym działaniem, bez uszczerbku dla krajowych zasad księgowych;

j) zapewnia przeprowadzanie ocen Funduszu, o których mowa w art. 49, w terminach określonych w art. 50 ust. 2 i zgodnie z normami jakości uzgodnionymi między Komisją a danym państwem członkowskim;

k) ustanawia procedury dla zapewnienia, że wszystkie dokumenty dotyczące wydatków i audytów, wymaganych do zapewnienia odpowiedniej ścieżki audytu, są przechowywane zgodnie z wymogami, o których mowa w art. 43;

▼B

l) zapewnia otrzymywanie przez instytucję audytową, do celów prowadzenia audytów określonych w art. 30 ust. 1, wszystkich niezbędnych informacji na temat stosowanych procedur zarządzania i projektów współfinansowanych ze środków Funduszu;

m) zapewnia otrzymywanie przez instytucję certyfikującą, do celów poświadczania, wszystkich niezbędnych informacji na temat procedur i weryfikacji przeprowadzonych w odniesieniu do wydatków;

n) sporządza i przedkłada Komisji sprawozdania z postępów w realizacji programów rocznych i sprawozdania końcowe z realizacji programów rocznych, deklaracje wydatków poświadczonych przez instytucję certyfikującą i wnioski o płatność lub, w stosownych przypadkach, deklaracje zwrotu kosztów;

o) prowadzi działalność informacyjną i doradczą oraz rozpowszechnia wyniki wspieranych działań;

p) współpracuje z Komisją i instytucjami odpowiedzialnymi w innych państwach członkowskich;

q) kontroluje wdrożenie przez końcowych beneficjentów wytycznych, o których mowa w art. 33 ust. 6.

2. Działalność instytucji odpowiedzialnej związana z zarządzaniem projektami realizowanymi w państwach członkowskich może być finansowana w ramach ustaleń dotyczących pomocy technicznej, o której mowa w art. 16.

Artykuł 28

Delegacja zadań przez instytucję odpowiedzialną

1. W przypadku gdy wykonanie wszystkich lub niektórych zadań instytucji odpowiedzialnej powierza się instytucji delegowanej, instytucja odpowiedzialna określa zakres delegowanych zadań oraz ustala szczegółowe procedury wykonania tych zadań, zgodnie z warunkami określonymi w art. 26.

2. Procedury te obejmują regularne dostarczanie instytucji odpowiedzialnej informacji na temat skutecznego wykonywania delegowanych zadań i opis zastosowanych środków.

Artykuł 29

Instytucja certyfikująca

1. Instytucja certyfikująca:

a) poświadcza, że:

(i) deklaracja wydatków jest dokładna, wynika z rzetelnych systemów księgowych i jest oparta na weryfikowalnych dokumentach uzupełniających;

(ii) zadeklarowane wydatki są zgodne z mającymi zastosowanie zasadami wspólnotowymi i krajowymi oraz zostały poniesione w związku z działaniami wybranymi na podstawie kryteriów mających zastosowanie do programu i zgodnych z zasadami wspólnotowymi i krajowymi;

b) zapewnia, do celów poświadczenia, że otrzymała od instytucji odpowiedzialnej odpowiednie informacje na temat procedur i weryfikacji przeprowadzonych w odniesieniu do wydatków zawartych w deklaracjach wydatków;

▼B

c) uwzględnia do celów poświadczania wyniki wszystkich audytów przeprowadzonych przez instytucję audytową lub na jej odpowiedzialność;

d) utrzymuje w formie elektronicznej zapisy księgowe dotyczące wydatków zadeklarowanych Komisji;

e) weryfikuje odzyskanie wszelkich wspólnotowych środków finansowych, w stosownych przypadkach wraz z odsetkami, w przypadku stwierdzenia, że zostały one nienależnie wypłacone w wyniku wykrytych nieprawidłowości;

f) prowadzi ewidencję kwot podlegających odzyskaniu i kwot odzyskanych w ramach budżetu ogólnego Unii Europejskiej, w miarę możliwości poprzez potrącenie ich z następnej deklaracji wydatków.

2. Działalność instytucji certyfikującej związane z projektami realizowanymi w państwach członkowskich może być finansowana w ramach ustaleń dotyczących pomocy technicznej, o której mowa w art. 17, pod warunkiem poszanowania prerogatyw tej instytucji, określonych w art. 25.

Artykuł 30

Instytucja audytowa

1. Instytucja audytowa:

a) zapewnia prowadzenie audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli;

b) zapewnia prowadzenie audytów działań na podstawie odpowiedniej próby w celu zweryfikowania zadeklarowanych wydatków; próba taka stanowi co najmniej 10 % całkowitej kwoty kwalifikowalnych wydatków dla każdego programu rocznego;

c) przedstawia Komisji, w terminie sześciu miesięcy od daty zatwierdzenia programu wieloletniego, strategię audytu obejmującą podmioty, które będą przeprowadzać audyty, o których mowa w lit. a) i b), zapewniając przeprowadzanie audytu głównych beneficjentów współfinansowania z Funduszu i równomierny rozkładu audytów działań w całym okresie programowania.

2. W przypadku gdy instytucja audytowa wyznaczona na mocy niniejszej decyzji jest także instytucją audytową wyznaczoną na mocy decyzji nr 573/2007/WE, nr 574/2007/WE i nr 2007/.../WE lub w przypadku gdy do dwóch lub większej liczby tych Funduszy stosuje się wspólny system, można przedłożyć jedną strategię audytu zgodnie z ust. 1 lit. c).

3. Dla każdego programu rocznego instytucja audytowa sporządza sprawozdanie obejmujące:

a) roczne sprawozdanie z audytu przedstawiające wyniki audytów przeprowadzonych zgodnie ze strategią audytu w odniesieniu do programu rocznego oraz informujące o wszelkich brakach wykrytych w systemach zarządzania i kontroli programu;

b) opinię, na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych na odpowiedzialność instytucji audytowej, w kwestii tego, czy funkcjonowanie systemu zarządzania i kontroli daje uzasadnione zapewnienie, że deklaracje wydatków przedstawione Komisji są prawidłowe i że transakcje będące ich podstawą są zgodne z prawem i prawidłowe;

▼B

c) deklarację zawierającą ocenę zasadności wniosku o płatność salda lub deklaracji zwrotu kosztów oraz ocenę zgodności z prawem i prawidłowości odnośnych wydatków.

4. Instytucja audytowa zapewnia, że czynności audytowe uwzględniają uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.

5. Audyty dotyczące projektów realizowanych w państwach członkowskich mogą być finansowane w ramach ustaleń dotyczących pomocy technicznej, o której mowa w art. 17, pod warunkiem poszanowania prerogatyw instytucji audytowej określonych w art. 24.

ROZDZIAŁ VI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ I KONTROLA

Artykuł 31

Obowiązki państw członkowskich

1. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie należytego zarządzania finansowego programem wieloletnim i programami rocznymi oraz za zgodność z prawem i prawidłowość transakcji będących ich podstawą.

2. Państwa członkowskie zapewniają udzielenie instytucjom odpowiedzialnym i wszelkim instytucjom delegowanym, instytucjom certyfikującym, instytucjom audytowym oraz wszelkim innym odnośnym podmiotom odpowiednich wskazówek w sprawie ustanawiania systemów zarządzania i kontroli, o których mowa w art. 24 i 30, w celu zapewnienia skutecznego i prawidłowego wydatkowania środków finansowych Wspólnoty.

3. Państwa członkowskie zapobiegają nieprawidłowościom, wykrywają je i korygują. Zgłaszają je Komisji i informują Komisję na bieżąco o postępach w wynikłych postępowaniach administracyjnych i prawnych.

W przypadku braku możliwości odzyskania kwot nienależnie wypłaconych beneficjentowi końcowemu, dane państwo członkowskie odpowiada za zwrot kwot utraconych do budżetu ogólnego Unii Europejskiej, jeśli zostanie stwierdzone, że straty powstały z jego winy lub w wyniku niedbalstwa z jego strony.

4. Państwa członkowskie odpowiadają w pierwszej kolejności za kontrolę finansową działań oraz zapewniają wdrażanie systemów zarządzania i kontroli oraz audytów w sposób gwarantujący właściwe i skuteczne wykorzystanie funduszy wspólnotowych. Przekazują one Komisji opis takich systemów.

5. Szczegółowe przepisy wykonawcze dotyczące ust. 1–4 przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 32

Systemy zarządzania i kontroli

1. Przed zatwierdzeniem programu wieloletniego przez Komisję, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2, państwa członkowskie zapewniają utworzenie systemów zarządzania i kontroli zgodnie z art. 24-30. Odpowiadają one za zapewnienie skutecznego działania systemów przez cały okres programowania.

▼B

2. Wraz z ich projektem programu wieloletniego, państwa członkowskie przedkładają Komisji opis organizacji i procedur dotyczących: instytucji odpowiedzialnych, instytucji delegowanych i instytucji certyfikujących oraz systemów audytu wewnętrznego funkcjonujących w tych instytucjach, a także instytucji audytowej i wszelkich innych podmiotów przeprowadzających audyty na jej odpowiedzialność.

3. Komisja dokonuje przeglądu zastosowania niniejszego przepisu w kontekście przygotowania sprawozdania za lata 2008-2010, o którym mowa w art. 50 ust. 3.

Artykuł 33

Obowiązki Komisji

1. Zgodnie z procedurą określoną w art. 31, Komisja upewnia się, że państwa członkowskie utworzyły systemy zarządzania i kontroli odpowiadające przepisom art. 24-30 oraz, na podstawie rocznych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych przez siebie audytów, że systemy funkcjonują skutecznie przez cały okres programowania.

2. Bez uszczerbku dla audytów przeprowadzanych przez państwa członkowskie, urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele Komisji mogą przeprowadzać kontrole na miejscu w celu sprawdzenia skutecznego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli; czynności te mogą obejmować audyty działań ujętych w programach rocznych, przy czym o audycie należy poinformować z wyprzedzeniem co najmniej trzech dni roboczych. W audytach takich mogą brać udział urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele danego państwa członkowskiego.

3. Komisja może wymagać przeprowadzenia przez państwo członkowskie kontroli na miejscu w celu sprawdzenia prawidłowości działania systemów lub prawidłowości jednej lub większej liczby transakcji. Urzędnicy Komisji lub jej upoważnieni przedstawiciele mogą brać udział w takich kontrolach.

4. We współpracy z państwami członkowskimi Komisja zapewnia przekazywanie odpowiednich informacji na temat działań wspieranych przez Fundusz, promocję tych działań i ich monitorowanie.

5. We współpracy z państwami członkowskimi Komisja zapewnia spójność i komplementarność działań względem innych stosownych polityk, instrumentów i inicjatyw Wspólnoty.

6. Komisja określa wytyczne zapewniające uwidocznienie środków finansowych przyznanych na mocy niniejszej decyzji.

Artykuł 34

Współpraca z instytucjami audytowymi państw członkowskich

1. Komisja współpracuje z instytucjami audytowymi w celu koordynowania ich odnośnych planów i metodologii audytów, a także dokonuje niezwłocznej wymiany wyników przeprowadzonych audytów systemów zarządzania i kontroli w celu możliwie najlepszego wykorzystania środków kontroli i unikania nieuzasadnionego powielania prac.

▼B

Komisja przekazuje swoje uwagi dotyczące strategii audytu przedstawionej na mocy art. 30 w terminie nieprzekraczającym trzech miesięcy od jej otrzymania.

2. Przy określaniu swojej własnej strategii audytu Komisja określa te programy roczne, które uznaje za zadowalające na podstawie posiadanej wiedzy na temat systemów zarządzania i kontroli.

W odniesieniu do tych programów Komisja może stwierdzić, że może polegać głównie na dowodach z audytów dostarczonych przez państwa członkowskie oraz że przeprowadzi swoje własne kontrole na miejscu tylko w przypadku istnienia dowodów sugerujących braki w systemach.

ROZDZIAŁ VII

ZARZĄDZANIE FINANSAMI

Artykuł 35

Kwalifikowalność – deklaracje wydatków

1. Wszystkie deklaracje wydatków obejmują kwotę wydatków poniesionych przez beneficjentów końcowych przy realizacji działań oraz odpowiadający im wkład pochodzący z funduszy publicznych lub prywatnych.

2. Wydatki odpowiadają płatnościom dokonanym przez beneficjentów końcowych. Wydatki uzasadnione są opłaconymi fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej.

3. Wydatki mogą być uznane za kwalifikujące się do uzyskania wsparcia z Funduszu wyłącznie wtedy, gdy zostały faktycznie poniesione nie wcześniej niż dnia 1 stycznia roku, o którym mowa w decyzji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny, o której mowa w art. 21 ust. 5 akapit trzeci. Działania współfinansowane nie mogą zostać zakończone przed początkową datą kwalifikowalności.

4. Zasady regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach realizowanych działań współfinansowanych z Funduszu zgodnie z art. 3 przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 52 ust. 2.

Artykuł 36

Integralność płatności na rzecz beneficjentów końcowych

Państwa członkowskie upewniają się, że instytucja odpowiedzialna zapewnia otrzymanie przez beneficjentów końcowych całkowitej kwoty wkładu pochodzącego ze środków publicznych w możliwie najkrótszym terminie. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje żadnych kwot, ani też nie nakłada żadnych dodatkowych opłat szczególnych czy innych opłat o skutku równoważnym, które powodowałyby zmniejszenie kwot wypłacanych beneficjentom końcowym, pod warunkiem że beneficjenci końcowi spełniają wszystkie wymogi dotyczące kwalifikowalności działań i wydatków.

Artykuł 37

Stosowanie euro

1. Kwoty określone w przedstawianych przez państwa członkowskie projektach programów wieloletnich i rocznych, o których mowa odpowiednio w art. 19 i 21, poświadczone deklaracje wydatków, wnioski o płatność, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. n), oraz wydatki

▼B

wymienione w sprawozdaniu z postępów w realizacji programu rocznego, o którym mowa w art. 39 ust. 4 i sprawozdaniu końcowym z realizacji programu rocznego, o którym mowa w art. 51, są denominowane w euro.

2. Decyzje Komisji w sprawie finansowania, zatwierdzające programy roczne państw członkowskich, o których mowa w art. 21 ust. 5 akapit trzeci, zobowiązania Komisji i płatności Komisji są denominowane i dokonywane w euro.

3. Państwa członkowskie, które nie przyjęły euro jako swojego środka płatniczego do dnia złożenia wniosku o płatność przeliczają na euro kwoty wydatków poniesionych w walucie krajowej. Kwota ta jest przeliczana na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały zaksięgowane przez instytucję odpowiedzialną danego programu. Kurs ten jest publikowany co miesiąc przez Komisję w mediach elektronicznych.

4. Kiedy dane państwo członkowskie przyjmuje euro jako swój środek płatniczy, procedurę przeliczania określoną w ust. 3 stosuje się nadal do wszystkich wydatków zaksięgowanych przez instytucję certyfikującą przed datą wejścia w życie stałego kursu wymiany waluty krajowej na euro.

Artykuł 38

Zobowiązania

Zobowiązania budżetowe Wspólnoty są określane co roku na podstawie decyzji Komisji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny, o której mowa w art. 21 ust. 5 akapit trzeci.

Artykuł 39

Płatności – płatności zaliczkowe

1. Komisja dokonuje płatności wkładu z Funduszu zgodnie ze zobowiązaniami budżetowymi.

2. Płatności mają postać płatności zaliczkowych i płatności salda. Dokonuje się ich na rzecz instytucji odpowiedzialnej wyznaczonej przez państwo członkowskie.

3. Pierwszej płatności zaliczkowej stanowiącej 50 % kwoty przydzielonej w decyzji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny dokonuje się na rzecz państwa członkowskiego w terminie sześćdziesięciu dni od daty przyjęcia takiej decyzji.

4. Drugiej płatności zaliczkowej dokonuje się nie później niż trzy miesiące po zatwierdzeniu przez Komisję, w terminie dwóch miesięcy od formalnego przedłożenia przez państwo członkowskie wniosku o płatność, sprawozdania z postępów w realizacji programu rocznego oraz poświadczonej deklaracji wydatków, stanowiących co najmniej 60 % kwoty pierwszej płatności zaliczkowej, sporządzonej zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. a) i art. 35.

▼B

Kwota drugiej płatności zaliczkowej wypłacanej przez Komisję nie przekracza 50 % całkowitej kwoty przydzielonej w decyzji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny, a w każdym przypadku, gdy państwo członkowskie zaciągnęło zobowiązania poziomie krajowym na kwotę mniejszą niż kwota wskazana w decyzji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny, nie przekracza różnicy między kwotą wspólnotowych środków finansowych faktycznie przeznaczonych przez państwo członkowskie na wybrane projekty w ramach programu rocznego a pierwszą płatnością zaliczkową.

5. Wszelkie odsetki z tytułu płatności zaliczkowych księguje się na koncie danego programu rocznego, uznając je za zasoby należące do krajowego wkładu publicznego danego państwa członkowskiego, i deklaruje Komisji w chwili deklaracji wydatków odnoszącej się do sprawozdania końcowego z realizacji danego programu rocznego.

6. Kwoty wypłacone w formie płatności zaliczkowych rozlicza się po zamknięciu programu rocznego.

Artykuł 40

Płatność salda

1. Komisja wypłaca saldo nie później niż w terminie dziewięciu miesięcy od upływu terminu kwalifikowalności kosztów określonego w decyzji w sprawie finansowania zatwierdzającej program roczny, pod warunkiem otrzymania następujących dokumentów:

a) poświadczonej deklaracji wydatków, należycie sporządzonej zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. a) i art. 35, oraz wniosku o płatność salda lub deklaracji zwrotu kosztów;

b) końcowego sprawozdania z realizacji programu rocznego, zgodnie z art. 51;

c) rocznego sprawozdania z audytu, opinii i deklaracji przewidzianych w art. 30 ust. 3.

Płatność salda podlega przyjęciu końcowego sprawozdania z realizacji programu rocznego oraz deklaracji oceniającej zasadność wniosku o płatność salda.

2. W przypadku gdy dokumenty wymagane w ust. 1 nie zostaną dostarczone przez instytucję odpowiedzialną w wyznaczonym terminie i wymaganym formacie, Komisja umarza tę część zobowiązania budżetowego przypadającą na dany program roczny, której nie wykorzystano w formie płatności zaliczkowej.

3. Procedurę automatycznego anulowania zobowiązań, określoną w ust. 2, zawiesza się w odniesieniu do kwot przypadających na dane projekty w przypadku, gdy w chwili składania dokumentów określonych w ust. 1, na poziomie państwa członkowskiego toczą się postępowania prawne lub administracyjne postępowania odwoławcze o skutku zawieszającym. W przedkładanym sprawozdaniu końcowym państwo członkowskie podaje szczegółowe informacje na temat takich projektów oraz wysyła co sześć miesięcy sprawozdania z postępów w ich realizacji. W terminie trzech miesięcy od zamknięcia postępowania prawnego lub administracyjnego postępowania odwoławczego państwo członkowskie przedstawia dokumenty wymagane w ust. 1 odnoszące się do danych projektów.

▼B

4. Dziewięciomiesięczny termin, o którym mowa w ust. 1, przerywa się z chwilą przyjęcia przez Komisję decyzji o zawieszeniu płatności środków przeznaczonych na współfinansowanie odpowiedniego programu rocznego, zgodnie z art. 42. Termin ten wznawia bieg z chwilą powiadomienia danego państwa członkowskiego o decyzji Komisji, o której mowa w art. 40 ust. 3.

5. Bez uszczerbku dla art. 41, w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, Komisja powiadamia państwo członkowskie o kwocie wydatków uznanej przez Komisję jako należnej ze środków Funduszu oraz o wszelkich korektach finansowych wynikających z różnicy między wydatkami deklarowanymi a wydatkami uznanymi za należne. Państwo członkowskie ma trzy miesiące na zgłoszenie swoich uwag.

6. W terminie trzech miesięcy od daty otrzymania uwag państwa członkowskiego Komisja podejmuje decyzję w sprawie kwoty wydatków uznanej za należną ze środków Funduszu oraz dokonuje płatności salda wynikającego z różnicy między ostateczną kwotą uznanych wydatków a sumami dotychczas wypłaconymi na rzecz tego państwa członkowskiego.

7. Z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych, Komisja dokonuje płatności salda w terminie nieprzekraczającym sześćdziesięciu dni od daty przyjęcia dokumentów, o których mowa w ust. 1. Saldo zobowiązania budżetowego umarza się w terminie sześciu miesięcy od daty płatności.

Artykuł 41

Wstrzymanie płatności

1. Płatności zostaje wstrzymana przez delegowanego intendenta w rozumieniu rozporządzenia finansowego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, jeżeli:

a) w sprawozdaniu krajowego lub wspólnotowego podmiotu przeprowadzającego audyt znajdują się dowody sugerujące znaczące wady funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli;

b) intendent ten musi przeprowadzić dodatkową weryfikację na podstawie otrzymanych przez siebie informacji sugerujących, że wydatek ujęty w poświadczonej deklaracji wydatków związany jest z poważną nieprawidłowością, która nie została skorygowana.

2. Państwo członkowskie i instytucja odpowiedzialna są niezwłocznie informowane o przyczynach wstrzymania płatności. Płatność zostaje wstrzymana do czasu podjęcia przez państwo członkowskie niezbędnych środków.

Artykuł 42

Zawieszenie płatności

1. Komisja może zawiesić całość lub część płatności zaliczkowych i płatności salda, jeżeli:

a) w systemie zarządzania i kontroli programu istnieje poważna wada mająca wpływ na rzetelność procedury poświadczania płatności, w odniesieniu do której nie podjęto działań naprawczych; lub

b) wydatek ujęty w poświadczonej deklaracji wydatków związany jest z poważną nieprawidłowością, która nie została skorygowana; lub

▼B

c) państwo członkowskie nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z art. 31 i 32.

2. Komisja może podjąć decyzję o zawieszeniu płatności zaliczkowych i płatności salda po umożliwieniu państwu członkowskiemu zgłoszenia uwag w terminie trzech miesięcy.

3. Komisja znosi zawieszenie płatności kwot zaliczkowych i płatności salda, jeśli uzna, że państwo członkowskie podjęło niezbędne środki umożliwiające zniesienie zawieszenia.

4. Jeżeli państwo członkowskie nie podejmie niezbędnych środków, Komisja może przyjąć decyzję o anulowaniu całości lub części wkładu Wspólnoty w program roczny zgodnie z art. 46.

Artykuł 43

Przechowywanie dokumentów

Bez uszczerbku dla zasad dotyczących pomocy państwa zgodnie z art. 87 Traktatu, instytucja odpowiedzialna zapewnia przechowywanie całości dokumentacji dotyczącej wydatków i audytów związanych z danymi programami do wglądu Komisji i Trybunału Obrachunkowego przez okres pięciu lat od zamknięcia programów, zgodnie z art. 40 ust. 1.

Bieg tego terminu wstrzymuje się w przypadku toczącego się postępowania prawnego lub na należycie uzasadniony wniosek Komisji.

Dokumenty przechowuje się w formie oryginałów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem na powszechnie uznawanych nośnikach danych.

ROZDZIAŁ VIII

KOREKTY FINANSOWE

Artykuł 44

Korekty finansowe dokonywane przez państwa członkowskie

1. Państwa członkowskie są w pierwszej kolejności odpowiedzialne za śledzenie nieprawidłowości, działając na podstawie dowodów świadczących o wszelkich większych zmianach mających wpływ na charakter lub warunki realizacji lub kontroli programów oraz dokonując wymaganych korekt finansowych.

2. Państwa członkowskie dokonują korekt finansowych wymaganych w związku z pojedynczymi lub systemowymi nieprawidłowościami stwierdzonymi w działaniach lub programach rocznych.

Korekty dokonywane przez państwa członkowskie polegają na anulowaniu, a w stosownych przypadkach odzyskaniu, całości lub części wkładu finansowego Wspólnoty. W przypadku gdy kwota nie zostanie zwrócona w terminie określonym przez dane państwo członkowskie nalicza się odsetki za zwłokę w wysokości przewidzianej w art. 47 ust. 2. Państwa członkowskie biorą pod uwagę charakter i wagę nieprawidłowości oraz straty finansowe poniesione przez Fundusz.

3. W przypadku nieprawidłowości systemowych dane państwo członkowskie rozszerza zakres postępowania wyjaśniającego w celu objęcia nim wszystkich operacji, których mogą one dotyczyć.

▼B

4. W sprawozdaniu końcowym z realizacji programu rocznego, o którym mowa w art. 51, państwa członkowskie umieszczają wykaz postępowań w sprawie anulowania wszczętych w odniesieniu do danego programu rocznego.

Artykuł 45

Kontrola ksiąg i korekty finansowe dokonywane przez Komisję

1. Bez uszczerbku dla uprawnień Trybunału Obrachunkowego lub kontroli przeprowadzanych przez państwa członkowskie zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele Komisji mogą przeprowadzać kontrole na miejscu, w tym kontrole wyrywkowe, dotyczące działań finansowanych z Funduszu oraz systemów zarządzania i kontroli, o których informują z wyprzedzeniem co najmniej trzech dni roboczych. Komisja powiadamia zainteresowane państwo członkowskie w celu uzyskania wszelkiej niezbędnej pomocy. W kontrolach takich mogą brać udział urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele danego państwa członkowskiego.

Komisja może wymagać, by dane państwo członkowskie przeprowadziło kontrolę na miejscu w celu sprawdzenia prawidłowości jednej lub większej liczby transakcji. W kontrolach takich mogą brać udział urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele Komisji.

2. Jeżeli po dokonaniu niezbędnych weryfikacji Komisja stwierdza, że państwo członkowskie nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z art. 31, zawiesza płatności zaliczkowe lub płatność salda, zgodnie z art. 42.

Artykuł 46

Kryteria dokonywania korekt

1. Komisja może dokonywać korekt finansowych w drodze anulowania całości lub części wkładu wspólnotowego na rzecz programu rocznego, jeżeli w wyniku niezbędnego badania stwierdzi, że:

a) w systemie zarządzania i kontroli programu istnieje poważna wada stanowiąca zagrożenie dla już wypłaconego wkładu Wspólnoty na rzecz programu;

b) wydatek ujęty w poświadczonej deklaracji wydatków jest nieprawidłowy i nie został skorygowany przez państwo członkowskie przed wszczęciem procedury korekty na mocy niniejszego ustępu;

c) państwo członkowskie nie wywiązało się ze swych obowiązków zgodnie z art. 31 przed wszczęciem procedury korekty na mocy niniejszego ustępu.

Komisja podejmuje decyzję z uwzględnieniem wszelkich uwag zgłoszonych przez państwo członkowskie.

2. Ustalając, czy za podstawę korekty finansowej przyjąć wartość ryczałtową czy ekstrapolowaną, Komisja opiera się na stwierdzonych, indywidualnych przypadkach nieprawidłowości, biorąc pod uwagę systemowy charakter danej nieprawidłowości. W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy deklaracji wydatków, w stosunku do których instytucja audytowa wydała uprzednio pozytywną opinię zgodnie z art. 30

▼B

ust. 3 lit. b), zachodzić będzie domniemanie wystąpienia problemu o charakterze systemowym skutkującego zastosowaniem korekty w postaci wartości ryczałtowej lub ekstrapolowanej, chyba że w terminie trzech miesięcy państwo członkowskie przedstawi dowód obalający takie domniemanie.

3. Podejmując decyzję odnoszącą się do kwoty korekty, Komisja uwzględnia charakter i wagę nieprawidłowości oraz zakres i finansowe skutki wad stwierdzonych w danym programie rocznym.

4. Jeżeli Komisja opiera swoje stanowisko na faktach stwierdzonych przez audytorów spoza jej służb, wyciąga własne wnioski dotyczące konsekwencji finansowych po przeanalizowaniu środków podjętych przez dane państwo członkowskie na mocy art. 32, sprawozdań zgłoszonych nieprawidłowości oraz wszelkich odpowiedzi ze strony danego państwa członkowskiego.

Artykuł 47

Zwrot środków

1. Zwrotu wszelkich środków należnych budżetowi ogólnemu Unii Europejskiej dokonuje się przed terminem płatności wymienionym w nakazie windykacji sporządzonym zgodnie z art. 72 rozporządzenia finansowego. Termin ten przypada na ostatni dzień drugiego miesiąca po dacie wydania nakazu.

2. Wszelkie opóźnienia w zwrocie środków powodują naliczanie odsetek z tytułu zaległych płatności począwszy od terminu płatności do dnia faktycznego dokonania płatności. Stopa oprocentowania równa jest stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansowych, opublikowanej w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązującej w pierwszym dniu kalendarzowym miesiąca, na który przypada termin płatności, powiększona o trzy i pół punktu procentowego.

Artykuł 48

Obowiązki państw członkowskich

Korekta finansowa dokonywana przez Komisję pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku danego państwa członkowskiego w zakresie odzyskiwania środków zgodnie z art. 44.

ROZDZIAŁ IX

MONITOROWANIE, OCENA I SPRAWOZDANIA

Artykuł 49

Monitorowanie i ocena

1. Komisja prowadzi regularne monitorowanie Funduszu we współpracy z państwami członkowskimi.

2. Fundusz jest poddawany ocenie przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi w celu określenia stosowności, skuteczności i oddziaływania realizowanych działań w świetle celu ogólnego, o którym mowa w art. 2, w kontekście przygotowania sprawozdań określonych w art. 50 ust. 3.

▼B

3. Komisja analizuje też komplementarność działań realizowanych w ramach Funduszu względem działań prowadzonych w ramach innych stosownych polityk, instrumentów i inicjatyw wspólnotowych.

Artykuł 50

Obowiązki sprawozdawcze

1. W każdym państwie członkowskim instytucja odpowiedzialna podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia monitorowania i oceny projektu.

W tym celu porozumienia i umowy zawierane przez instytucję odpowiedzialną z organizacjami odpowiedzialnymi za realizację działań zawierają klauzule nakładające obowiązek przedkładania regularnych i szczegółowych sprawozdań z postępów w realizacji działań i osiąganiu wyznaczonych celów, które stanowią podstawę, odpowiednio, sprawozdań z postępów w realizacji programu rocznego i sprawozdania końcowego z realizacji programu rocznego.

2. Państwa członkowskie przedkładają Komisji:

a) do dnia 30 czerwca 2010 r. sprawozdanie z oceny realizacji działań współfinansowanych z Funduszu;

b) do dnia 30 czerwca 2012 r. za lata 2008–2010 i do dnia 30 czerwca 2015 r. za lata 2011–2013, odpowiednio, sprawozdanie z oceny rezultatów i wpływu działań współfinansowanych z Funduszu.

3. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów:

a) do dnia 30 czerwca 2010 r., sprawozdanie na temat stosowania kryteriów dotyczących rocznego podziału zasobów na poszczególne państwa członkowskie określonych w art. 15; wraz z wnioskami dotyczącymi zmian, jeśli zachodzi taka potrzeba;

b) do dnia 31 grudnia 2010 r., sprawozdanie okresowe na temat osiągniętych wyników oraz jakościowych i ilościowych aspektów realizacji Funduszu wraz z wnioskiem dotyczącym przyszłego rozwoju Funduszu;

c) do dnia 31 grudnia 2012 r. za lata 2008–2010 i do dnia 31 grudnia 2015 r. za lata 2011–2013, odpowiednio, sprawozdanie z oceny *ex post.*

Artykuł 51

Sprawozdanie końcowe z realizacji programu rocznego

1. Sprawozdanie końcowe z realizacji programu rocznego zawiera poniższe informacje pozwalające uzyskać jasny obraz procesu realizacji programu:

a) dane na temat realizacji programu rocznego pod względem finansowym i operacyjnym;

b) postęp osiągnięty w realizacji programu wieloletniego i jego priorytetów w odniesieniu do jego konkretnych, weryfikowalnych celów, z podaniem wskaźników, wszędzie tam gdzie jest to możliwe wraz z podaniem danych ilościowych;

▼B

c) kroki podjęte przez instytucję odpowiedzialną w celu zapewnienia wysokiej jakości i skuteczności realizacji, w szczególności:

(i) środki monitorowania i oceny, w tym system gromadzenia danych;

(ii) zestawienie wszelkich istotnych problemów napotkanych w trakcie realizacji programu operacyjnego oraz wszelkich podjętych środków;

(iii) wykorzystanie pomocy technicznej;

d) środki podjęte w celu przekazania i rozpowszechnienia informacji na temat programów rocznych i programu wieloletniego.

2. Sprawozdanie uznaje się za dopuszczalne w przypadku, gdy zawiera ono wszystkie informacje wymienione w ust. 1. Komisja podejmuje decyzję w sprawie zawartości sprawozdania przedłożonego przez organ odpowiedzialny w terminie dwóch miesięcy od otrzymania wszystkich informacji, o których mowa w ust. 1; decyzja ta zostaje przekazana do wiadomości państwom członkowskim. W przypadku braku odpowiedzi ze strony Komisji w przewidzianym terminie sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

ROZDZIAŁ X

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 52

Komitet

1. Komisja jest wspierana przez wspólny komitet „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”, ustanowiony decyzją nr 574/2007/WE.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1–4 i art. 5 lit. b) oraz art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.

Okres ustanowiony w art. 5a ust. 3 lit. c), ust. 4 lit. b) i ust. 4 lit. e) decyzji 1999/468/WE ustala się na sześć tygodni.

Artykuł 53

Przegląd

Do dnia 30 czerwca 2013 r. Parlament Europejski i Rada dokonają przeglądu niniejszej decyzji na podstawie wniosku Komisji.

Artykuł 54

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

▼B

Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 stycznia 2008 r., z wyjątkiem art. 14, 18, 19, 21, 22, 25, art. 31 ust. 2, art. 31 ust. 5, art. 32, art. 35 ust. 4 i art. 52, które stosuje się od dnia 7 czerwca 2007 r.

Artykuł 55

Adresaci

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich, zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.